minsvəU רברים

Deuteronomy 1:1-3:22

אַלֶּה הַדְּבַרִּים אֲשֶּׁר דִּבָּר מֹשֶׁהֹ אֶל־כָל־יִשְׂרָאֵל בְּעְבֶר הַיַּרְדֵּן	
בַּמִדְבַּר בָּעֲרָבַה מוֹל סוּף בִּין־פָארָן וּבִין־תְּפֶל וְלָבָן וַחֲצֵרָת וְדְי	
·¬¬•	

1 These are the words that Moses addressed to all Israel on the other side of the Jordan.—Through the wilderness, in the Arabah near Suph, between Paran and Tophel, Laban, Hazeroth, and Di-zahab,

:אַהָּד עָשִׂר יוֹם מְחוֹבֵב דֶּרֶךְ הַר־שֵׁעֵיר עָד קדֶשׁ בִּרְנֶעָ it is eleven days from Horeb to Kadesh-barnea by the Mount Seir route. (Through the wilderness ... by the Mount Seir route This passage is unclear; cf. v. 19 and Num. 33.16–36.)

אַל־בַנִי יִשֹרָאֵל כָּכֿל אֲשֵׂר צְוָה יְהוָה אתוּ אֵלְהָם:

נְיָהִי בְּאַרְבָעִים שַׁלָּה בְּעָשַׂתְי־עָשֶׁר חְדֶשׁ בְּאֶחֶד לַחְדֶשׁ הַבָּר מֹשֵׁה (נְיָהִיּ בְּאַרְבַעִים שַׁלָּה בְּעָשַׂתִי־עָשֶׁר חְדֶשׁ בְּאֶחֶד לַחְדֶשׁ הַבָּר מֹשֵׁה (זהי בְּאַרְבַעִים שַׁלָּה בְּעָשַׂתִי־עָשֶׁר חְדֶשׁ בְּאֶחֶד לַחְדֶשׁ הַבָּר מֹשֵׁה (זהי בְּאַרִבְעִים שׁלָה בְּעָשׁׁתִי־עָשֶׁר חְדֶשׁ בְּאֶחֶד לַחְדֶשׁ הִבָּר מֹשֵׁה (זהי בּאַרְבַעִים שׁלָה בְּעָשׁׁתִי־עָשֶׁר חְדֶשׁ בְּאֶחֶד לַחְדֶשׁ הִבָּר מֹשֶׁה (זהי בּבְּר מִשְׁה בְּעִים בּאָרִבְּעִים שׁלָה בְּעָשׁׁתִּי־עָשֶׁר חְדֶשׁׁ בְּאֶחֶד לַחְדֶשׁׁ הַבָּר מִשְׁה (זהי בּבְּר מִיּשֶׁה בְּבִּר מִשְׁה בְּעִים בְּאָבְּר בְּעִים בְּאָבְּר בְּעִים בּאָבְּר מִישְׁה (זהי בּבְּר מִישְׁה בְּבָּר מִיּשְׁה בְּבִּר מִשְׁה בְּבְּר מִישְׁה בְּעִים בּאָבְּר בּיִבְּיִם בּאָבְּר בּיִבְּים בּאָבְּר בּיִבְּים בּאָבוּים בּאָבּר בּיִבְּים בּאָבוּים בּאָבוּבְּיִים בּאָבוּבְיִים בּאָבוּים בּאָבוּבְיִים בּאָבוּבְּיִים בּאָבוּבְיִים בּאָבוּבְיִים בּאָּים בּאָבוּבְיִים בּאָבוּבְיִים בּאָּבּיִים בּאָבוּבְּיִים בּאָבוּבְיִים בּאָבוּבְיִים בּאָבוּבְיִים בּאָבוּבְיִים בּאָבוּבְיִים בּאָבוּבְיִים בּאָבוּבְיִים בּאָּבּיים בּאָבוּבְיִים בּאָשׁרְבּיִים בּיּבּים בּאָבוּבְיִים בּיִּבּים בּיִּבְּיִים בּיִּבּיים בּיבּים בּיִים בּיִים בּיִּבּים בּיבּים בּיִים בּיִּבְּיִים בּיִים בּיִים בּיִּבּים בּיבּים בּיבְים בּיבּים בּיבְים בּיבְּים בּיבְים בּיבּים בּיבּים בּיבְּים בּיבּים בּיבּים בּיבּים בּיבּים בּיבּים בּיבים בּיבּים בּיבְים בּיבּים בּיבּים בּיבּים בּיבּים בּיבּים בּיבים בּיבּים בּיבְים בּיבּים בּיבּים בּיבִים בּיבִים בּיבִים בּיבּים בּיבּי the eleventh month, that Moses addressed the Israelites in accordance with the instructions that הוהי had given him for them,

4 אַחַרִי הַכֹּתוֹ אָת סִיחוֹ מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׂר יוֹשֵׁב בַּחֶשִׁבַוֹן וְאַת עְוֹג מלך הבשן אשר־יושב בעשתרת באדרעי:

after he had defeated Sihon king of the Amorites, who dwelt in Heshbon, and King Og of Bashan, who dwelt at Ashtaroth [and] ([and] Cf. Josh. 12.4; 13.12, 31.) Edrei.

יה הַאָּמָת לָאמֹר: הַאָּמָת מוֹאָב הוֹאָיל מוֹשֶׁה בָּאָר אַת־הַתּוֹרָה הַּאָאת לָאמֹר: סוור On the other side of the Jordan, in the land of

Moab, Moses undertook to expound this Teaching. He said:

spoke to us at Horeb, saying: You הוהי spoke to us at Horeb, saying: You

have staved long enough at this mountain.

7 פנו | וּסְעוּ לָכָם וּבֹאוּ הַר הָאֲמֹרִיּ וְאֵלֹ־כַּלֹ־שֹׁכַנִיוֹ בַּעַרָבָה בַהַר וּבַשְׂפַלָּה וּבַנֶּגֶב וּבַחַוֹף הַיֻּם אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַלְּבַנֹוֹן עַד־הַנָּהָר הגדל נהר־פרת:

Start out and make your way to the hill country of the Amorites and to all their neighbors in the Arabah, the hill country, the Shephelah, (Shephelah Others "Lowland.") the Negeb, the seacoast, the land of the Canaanites, (land of the Canaanites I.e., Phoenicia.) and the Lebanon, as far as the Great River, the river Euphrates.

אַשֶּׁר נִשְׂבָע אָת־הָאָרֶץ בָּאוּ וּרְשַוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׂר נִשְׂבַע 8 יָּהְנָה לָאֲבֹתִיכֵם לִאָבַרָהָם לִיִצְחָק וּלִיַעֶקבׁ לָתָת לָהֶם וּלְזַרְעְם

See, I place the land at your disposal. Go, take possession of the land that הוהי swore to your fathers Abraham, Isaac, and Jacob, to assign to them and to their heirs after them.

9 Thereupon I said to you, "I cannot bear the burden

of you by myself.

has multiplied you until you are יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם הַרְבָּה אֶתְכֶם וְהִנְּכֶם הַלֹּוֹם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׂמִים לְרְב:

today as numerous as the stars in the sky.-

הוהי, the God of your ancestors, increase your הוהי, the God of your ancestors, increase your

numbers a thousandfold, and bless you as promised.—

:12 How can I bear unaided the trouble of you, and the burden, and the bickering!

- them as your heads." discerning, and experienced, and I will appoint the Dictionary under 'ish.) who are wise, defines the depicted situation"; trad. "men." See (candidates Lit. "participants whose involvement םשׁבַּאָבָם בּיבַאָבֶם בּיבַלַבָּם בּיבַלַבָּב הַאָרָבָבָב בַּיבַל בָבָב בַּיבַבָּב בַּיבַבַּב בַּיבַבָּב בַּיב
- inipyt אָלוּדְיוֹשָׁלָלוּלִי שְׁלַבְיוֹהָצָלָלוּ "What you propose to do" און זְיִנְשָׁלְוּלִי שָׁלֶרוּ שֶׁלַב
- fifties, and chiefs of tens, and officials for of thousands, chiefs of hundreds, chiefs of 'ish.) and appointed them heads over you: chiefs explicitly in the Torah). See the Dictionary under women from tribal leadership (which is not treated statement of characterization, not an exclusion of experienced men, (wise and experienced men A
- it a fellow Israelite or a stranger. decide justly between one party and the other—be follows, "Hear out your fellow Israelites, and
- shall bring to me and I will hear it." any matter that is too difficult for you, you Or "no human being.") for judgment is God's. And and high alike. Fear neither party, (neither party
- various things that you should do.
- Kadesh-barnea, אחוה had commanded us. When we reached to the hill country of the Amorites, as our God terrible wilderness that you saw, along the road אָל נוּפָלַע אַת בְּלִיהַנִילְ הַיִּגָּרִלְ אָת בְּלִיהַ בַּנְבָּלְיבָר בַּנְּבָלְ אָת בְּלִיהַ בַּנְבָּלְ הַיַּ
- of the Amorites which our God 7777 is giving to נון לָנוּ: סיווֹן אַלַרַ בְּאַלֶּרָי אֲעֶרָר הְאֲלֵלֵי אֲעֶרָר הְאֲלֵלִי אֲעֶרָר אֶלְרָכִים אָלֶר אָלַבְּם בָאַהָ שַ עדיהַר הְאָלֵלִי אֲעֶרָר הְלָּבְּלִיהּ הֹלָן לָנוּ: 1 said to you, "You have come to the hill country
- of your fathers, promised you. Fear not and be not disposal. Go up, take possession, as 7717, the God
- the cities we shall come to." bring back word on the route we shall follow and Agent.) ahead to reconnoiter the land for us and trad. "men." See the Dictionary under 'ish; involvement defines the (proposed) situation"; agents (agents Lit. "participants whose

- בְרָאַמוּיכָם:
- לַמִּלִמֹגַכִּם: אַלְכּים שָּׁרָי אַלְפִּים וְשָׁרָי מֵאַנְת וְשָּׁרָי חֲמִשִּים וְשָּׁרָי גַשְּׁרָת וְשַמִּרִים אווי קאלים האקים איוייקעשי אנעילים איוייקעשי אנעילים איויקעשי און פאליים דובמים ויידלים ויידלים איוי באשיים אי
- לגו אגת ודגו אנוגו ולגו זינו; ងប៉ុន្ត ចាំប់១២៣ ចុះប្រុស្តី រដ្ឋមន្ត្រី ស្គប់ស្គប់ សង្គប់ បង្គុំ ប្រុស្ធិស្ត្រ រដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រី ប្រុស្
- עליבון אַלְי ושִׁמַעָּעִייו: מפְּנִי־אִּישׁ כִּי הַמִּשְׂפֶּט לֵאלְהַיִם הַוּא וְהַדָּבֶל אֲשֶׂר יִקְשָּׂה מִלֶּם
- אָלוּ בַּלִי הַאָּלִי הַאָּ אוֹלַב. אָלוּ בַּלָּה הַאָּלוּ בַּלָּה הַאָּלוּ בַּלָּה הַאָּלוּ בַּלָּה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְה בַּלְּה בַּלְה בַּלְה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְיה בַּלְה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְּה בַּלְיה בַּלְּה בַּלְיה בְּלָה בַּלְיה בַּלְיה בְּלָה בַּלְיה בְּלָה בַּלְה בַּלְּה בְּלָה בַּלְה בְּלְה בְּלָה בַּלְּה בְּלָה בְּלְה בְּלָה בְּלְה בְּלָה בְּלְה בְּלְה בְּלָה בְּלְה בְּלָה בְּלְה בְּל בְּלְה בְּלְה בְּלְה בְּבְּל בְּבְּבְּלְה בְּלְה בְּבְּל בְּלְה בְּלְה בְּלְה בְּלְה בְּלְה בְּלְה בְּ
- באגעָם בַּבְרְ בַּרְ בַּאַמְנְגְ כַּאַמָּבְ גַּנִּיִּב גְּנִיִּנִי אַנְנִינִ אַנִינוּ וֹנִּבְאַ מַב
- אַלְנוּג אַדְעָגּלְ לָלֵ אַלְ-עִּגלֹא וֹאַלְ-עַנוֹע: אָלה יָהוֹר אָלקייָר לְפָּנֶירָ אָתידיאָבֶיץ עָלָה רֵשׁ בַּאֲשֶׂר הַבֶּר יְהֹלָר יִהוֹר See, your God הוהי has placed the land at your
- אַמוֹּג וֹבֹא אַכְּגעוֹן: אָת־הַאָבֶץ וְיָשְׂבוּ אֹתְנוּ הַלֶּר אָת־הַנְהָרֶלְ אֲשֶׂר נַעֲלֶה־בָּה וְאֵתְ הַעֶּלִים אלשָילין אָלשָלין אָלשָלין אָלשָלין אַלאָ בּאָלָבָם און אַלשָילין אָלשָלין אַלשָלין אָלשָלין אָיין אָלשָלין אָלשָלין אָלשָלין אָלשָלין אָלשָלין אָלשָלין אָלשיליין אָלשָלין אָלשָלין אָלשָלין אָלשָלין אָלשָלין אָלשָלין אָלשָליין אָלשָלין אָיין אָלשָלין אָיניין אָלשָלין אָלשָלין אָלשָלין אָלשָלין אָלשָלין אָיין אָליין אָיין אָיין אָיין אָיין אָיין אָיין אָיין אָי

- to the half-tribe of Manasseh. Bashan which is called Rephaim country—I assigned rule—the whole Argob district, all that part of
- "villages of Jair.") —as is still the case. it after himself: Havvoth-jair (Havvoth-jair I.e., of the Geshurites and the Maacathites, and named district (that is, Bashan) as far as the boundary
- To Machir I assigned Gilead. לז ילְמָכִיר נָתְתִיּ אֶת־הַגָּלְעֶר:
- middle of the wadi being the boundary, and up to the wadi Jabbok, the boundary of the Ammonites. the part from Gilead down to the wadi Arnon, the
- from Chinnereth down to the sea of the Arabah, the Pisgah on the east, to the edge of the Jordan, and seized] the Arabah, from the foot of the slopes of
- you this country to possess. You must go as shock-troops, warriors all, at the head of your and Manassehl, saying, "Your God 7717 has given
- towns I have assigned to you, that you have much livestock-shall be left in the
- homestead that I have assigned to him." beyond the Jordan. Then you may return each to the the land that your God 7717 is assigning them, you have, and they too have taken possession of ។ប្តីអ្ន រុះកូរីមុរៈបន្ថែ ចាំរុះកូរ៉េ ឆ្នាំ ១១១,រក្សង្កំ | ឬរំប្រជុំ ប្រជុំ ប្
- to all the kingdoms into which you shall cross od fift' has done to these two kings; so shall fift' have seen with your own eyes all that your God
- battle for you."

- כַּלְ עַבְּלְבְּעַבְּלְכַלְ-עַבְּתַּלְ עַעִּרָא גִּלֶּלָא אָבֶא עַבָּאִים: The rest of Gilead, and all of Bashan under Og's 13 The rest of Gilead, and all of Bashan under Og's
- נגללא אַעָּם מֿלְ-שִּׂמֹן אַנר-שִּׁכֹּתוְ שַנִּע גּאָגר מַּב שַנִּים שַנִּיב: Ar Jair son of Manasseh received the whole Argob ינקר להרל אֶריבֶל־דֶבֶל אֶרָבֶב עָדְיבָרָל הַנְשִׁרָרָ וְהַמֶּרָרָ
- ולכَّخ لَمْدٍ ءَخَذَا لِأَوْلِأَحِ لأَكَادِ خَدُّهُ مُعَالِلًا:
- אַשְׂלָת הַפַּסְגָּה מִזְרֶחָה: Oontinuing vv. 8−10; cf. 4.47−49.) [We also דו יִהְעֶרְבָה וְהַיִּלְהַ מִבְּנֶבֶה וְעָרִ יָם הַעֶּרֶבָה יִם הַמֶּלָה הָחָה
- לְנֹתִּעְּׁנִי עִוֹלְנָגֵּגִים עֹלְּלֵנְנְי נְפֹּלֵּגְ אֲעַוֹגַלָם בֹּלֵגְ-גִתְּנָאֵלְ כַּלְ-בֹּלֵגִ-עַגִּלָ: אָרַיִי אָלאַרִייאָנ בּוֹלְוֹלְכֶּשׁ בְּעִיבּוֹאָלָ אוֹאַל בְּאָרִאָי אַאַרְאָרָאוֹין אַאָרָ אוֹעָרַ בּאָרָייל
- דֹּלְנַגְּכָּם אַׁמַּגְ נִעַּנִגְ עַכַּם: Ala your wives, children, and livestock—I know אוסף (1) ק נְמַיַּכֶם וְמִקְנַבֶּ וֹמִקְנַבָּ יַבְיִקְנָה רָב לְכַם יֶמֹבְוֹ
- לעלעג עלכים: גְּעַנְּגַלֶּם נָעָּוֹ גְעַם בֹּמֶלֵבְ עַנְּגִבֶּוֹ וֹמִקְבַעָּם אִּגִּמְ גְגִנִמְעָן אַמָּב
- אַמוֹר אַתּוֹה עּבָר שָּׁמָה: יְהְוָה אֶלְבִיּיכֶם לְשִׂנִּיְ הַמִּלְכָּיִם הָאִלֶּה כֵּּן־יִּצְשָׁה יְהְוָה לְכָלִ־הַמִּמְלָכְוָת יאַר זאָר אָל קר עָלאָר אָל בּל־אָעלי עַשָּׁר אָלוּל עַליד בְּעָר הַרָּאָר אַל בְל־אָעלִי עַלָּר עָלָר אָל בָלי
- Tiệt hợp nưu Coq בוניג וווי אלובילם ביוא הנלקום לכם: או הגלאום לי יהוה אֶלְהַילָם הוּא הנלקום לכם: To not lear them, for it is your God הוהי א הנלקום לכם:

- אַנְשִׁים אָישׁ אָתָד עשׁר אָנִיי הָהָבֶר וְאָקּח מְכָּם שׁנִים עשׁר אָנִשׁים אִישׁ אַחָד 23 I approved of the plan, and so I selected from among you twelve participants, one representative לשבט: from each tribe.
 - בי ערינְחַל אֶשׁכֵּל וְיָרָגְלוּ אֹתְה: 24 They made for the hill country, came to the wadi Eshcol, and spied it out.
 - בּרָ מְפָרָי הָאָרֶץ וַיוֹרְדוּ אַלְינוּ וַיָשִּׂבּוּ אֹתְנוּ דְבָר They took some of the fruit of the land with them וַיָּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ אֲשֶר־יִהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתָן לְנוּ:
 - and brought it down to us. And they gave us this report: "It is a good land that our God הוהי is giving to us."
 - 26 Yet you refused to go up, and flouted the command of your God הוהי.
- 27 You sulked (You sulked Precise meaning of Heb. מצרים לתת אתנו ביד האמרי להשמידנו:
 - watteragnu uncertain.) in your tents and said, "It is out of hatred for us that הוהי brought us out of the land of Egypt, to hand us over to the Amorites to wipe us out.
- 28 אנה | אנחנו עלים אחינו המסו את־לבבנו לאמר עם גדול ורם ממֵנוּ עָרֵים גִּדֹלָת וּבְצוּרָת בַּשַּׁמַיִם וְגַם־בַּנֵי עַנַקִים רָאֵינוּ שַם:
 - What kind of place (What kind of place Lit. "Where.") are we going to? Our brothers have taken the heart out of us, saying, 'We saw there a people stronger and taller than we, large cities with walls sky-high, and even Anakites."

you, will fight for you, just as [God] did for you

in Egypt before your very eyes,

- :בּוֹם מַהְם: 29 I said to you, "Have no dread or fear of them.
- אשר עשה לכם בכל אַשֶּׁר עשה, who goes before יהוֹה אַלְחֵיכִם הָהֹא יְלְחַם לְכִם בְּכֹּל אֲשֶׂר עשה, who goes before אָתַכֶם בַּמַצַרַיִם לִעִינֵיכַם:
- אֶת־בַּנֶוֹ בְּכָל־הַלָּרֶךְ אֲשָׂר הַלַכְתֶּם עָד־בֹּאֲכֶם עָד־הַמַקוֹם הַזָּה:
- ובְּמַדְבָּר אֲשֶר נְשָאָךְ יָהוָה אֲלֹהְיִךְ בָּאֲשֶׁר יִשְא־אִיש 31 and in the wilderness, where you saw how your God carried you, as a householder (householder Typically, a man. Lit. "participant whose involvement defines the depicted situation"; trad. "man," but not all men are householders. See the Dictionary under 'ish.) carries his son, (as a householder carries his son This schematic comparison presupposes that a householder's main responsibility is his corporate household's continuity—represented by his heir. For God as householder, see Deut, 28.10 (and note); 30.3; Num. 12.7; Exod. 4.22; cf. Deut. 32.6.) all the way that you traveled until you came to this place.
 - :ובַדָּבַר הַזָּה אֵינַכָם מַאֲמִילָם בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: 32 Yet for all that, you have no faith in your God
- 33 ההלך לפניכם בהרך לתור לכם מקום לחנתכם באש | לילה לַרְאַתְּכֶם בַּהָּרֶךְ אֲשָׂר תַלְכוּ־בָה וּבֶעְנָן יוֹמָם:
- who goes before you on your journeys—to scout the place where you are to encamp-in fire by night and in cloud by day, in order to guide you on the route you are to follow."

- עוֹג מֵלֵרְ־הַבְּשׁׁן לִקרָאתְנוּ הְוֹא עוֹג מֵלֵרְ־הַבְּשׁׁן לִקרָאתְנוּ הְוֹא 1 וכל־עמו למלחמה אדרעי:
 - We made our way up the road toward Bashan, and King Og of Bashan with all his troops took the field against us at Edrei.
- 1 ניאמר יהוה אַלָּי אַל־תִירָא אתוֹ כֵּי בַיָּדֶךְ נַתַתִּי אֹתוֹ וַאַת־כַּל־עמוֹ ואַת־אַרצו ועשית לו כַאַשר עשית לסיחוֹ מַלַךְ הַאַמרי אַשר יושב בחשבון:
 - But הוהי said to me: Do not fear him, for I am delivering him and all his troops and his country into your power, and you will do to him as you did to Sihon king of the Amorites, who lived in Heshbon.

So our God הוהי also delivered into our power King Og of Bashan, with all his troops, and we dealt

- ז נִיתֵן יִהוֹה אֱלֹהַינוּ בִּיָדֵנוּ גָם אֶת־עִוֹג מֶלֶדְ־הַבְּשַׂן וְאֶת־כָל־עִמְוֹ 3 ונכהו עד בלתי השאיר לו שריד:
- וַנִּלְכָּד אֶת־כָּל־עֶרָיוֹ בַּעֶת הַהִוֹא לָא הַיִּתָהֹ קרְיָה אֲשֶׂר לֹא־לָקחְנוּ מאתם ששים עיר כל־חבל ארגב ממלכת עוג בבשן:
 - At that time we captured all his towns; there was not a town that we did not take from them: sixty towns, the whole district of Argob, the kingdom of Og in Bashan—

all those towns were fortified with high walls,

gates, (gates I.e., two-leaf doors.) and

them such a blow that no survivor was left.

- 5 כל־אַלָה ערַים בַּצַרַת חומה גבהה דַּלַתַים וברַיַח לבַד מערַי הַפַּרַוִי הרבה מאד:
- וַנַּחֵרֶם אוֹתָם כַאֲשָׂר עָשִׂינוּ לְסִיחוֹן מֶלֶךְ חֶשִׂבֵוֹן הַחֲרֵם כָּל־עִיר מִתְם
 - bars—apart from a great number of unwalled towns. We doomed them as we had done in the case of King Sihon of Heshbon; we doomed every town-men, women, and children-
 - 7 וכַל־הַבַּהַמַה וּשֹׁלָל הַעָרִים בַּזְוֹנוּ לַנוּ:

הַנַשִּׂים וָהַטַף:

- of the towns. Thus we seized, at that time, from the two Amorite
- וַנַקּח בַּעַת הַהוּא אַת־הַאָּרֵץ מיַּד שני מַלְכִי הַאַמרי אַשר בעבר הַיַּרְהַן מִנָּחַל אַרְנַן עָד־הַר חַרְמִוֹן:
 - 9 צידנים יקראו לחרמון שרין והאמלי יקראו לו שניר:
 - Sidonians called Hermon Sirion, and the Amorites call it Senir-

kings, the country beyond the Jordan, from the

and retained as booty all the cattle and the spoil

- 10 כל | ערי המישר וכל־הגלעד וכל־הבשן עד־סלכה ואדרעי ערי מַמַלְכֵת עוֹג בַבְּשׁוָ:
- all the towns of the Tableland and the whole of Gilead and Bashan as far as Salcah (Salcah Others "Salecah" or "Salchah.") and Edrei, the towns of Og's kingdom in Bashan.

wadi Arnon to Mount Hermon—

- 11 כִּי רַק־עוֹג מַלֶּדָ הַבַּשׁן נִשֹאַר מַיַתַר הַרַפַּאִים הנָה עַרְשׁוֹ עַרֵשׁ בַּרֵוֹל הַלָּה הְוֹא בְּרַבָּת בְּנֶי עָמֵוֹן תָשַע אַמַוֹת אָרְכָּה וְאַרְבָּע אַמַוֹת רַחַבַה בַאַמַת־אַישׂ:
- Only King Og of Bashan was left of the remaining Rephaim. His bedstead, an iron bedstead, is now in Rabbah of the Ammonites; it is nine cubits long and four cubits wide, by the standard cubit! (standard cubit Lit. "forearm of a [typical] participant," trad, "the cubit of a man," See the Dictionary under 'ish.)
- ואָריקאָרָען הַאַר אָתָר הָאָר מַערעלינַחָל אָרְנוֹן וואַר (Verses 12–13 proceed from south to north; vv. הַר־הַגַּלִעָד וִעְלִיו נַתַּתִּי לַרְאוּבֵנִי וִלַגַּדִי:
 - 14-16 from north to south.) And this is the land which we apportioned at that time: The part from Aroer along the wadi Arnon, with part of the hill country of Gilead and its towns, I assigned to the Reubenites and the Gadites.

- angry, vowed:
- shall see the good land that I swore to give to
- land on which he set foot, because he remained it, and to him and his descendants will I give the your fathers—
- saying: You shall not enter it either. אַנון אַ פּפּכּשוּים אַ אַנון אַ אַנון אַ Because of you אורוי was incensed with me too, בּנְבֶלְכֶם לָאַלֶּר בָּוּקְאָנָה לָאַרָּ
- to Israel. it. Imbue him with strength, for he shall allot it
- give it and they shall possess it. good from bad, they shall enter it; to them will I carried off, your children who do not yet know
- אקט פָני לָכָם וּקַעָּי הַבָּרָבָרָה דָרָדָ יִדִיקָ פָני אָלָט פּנָצִי אָלָט פּנָזי אָלָט. א As for you, turn about and march into the way of the Sea of Reeds. wilderness by the way of the Sea of Reeds.
- started for the hill country. (recklessly Meaning of Heb. wattahinu uncertain.) girded yourselves with war gear and recklessly אסט פאכה אמס [the men among] you each בוהי ארוחי. We will go up now and fight, just as our God
- flouted להזה"s command and willfully marched into אסע instem; you would not listem; you it spoke to you, but you would not listem; you do not fight, since I am not in your midst; else you will be routed by your enemies."
- and they crushed you at Hormah in Seir. out against you like so many bees and chased you,
- heed your cry or give ear to you.
- like the days that you remained.") long time, (all that long time Lit. "many days,

- אָריקול הָבְרֵיכְם וַיִּקצֶף וַיִּשְׂבָע לֵאמֹר: 34 יַיִּשְׁבֶע יְהֹוָה אָחִ־קוֹל הַבְרֵיכְם וַיִּקצֶף וַיִּשְׂבָע לֵאמוֹר:
- נשְׂבָּגְעִי, לָעִוֹע לָאֶבִעִי,כֶּם: יאםי אביירי הואניא היאליר הוידי אילר הוידי אילר הוידי אילר הוידי הוידי אילר הוידי
- בַּנַבְרְבֶּנִי וּלְבַנְיִוּ יָּמְן אַמַּנְ עִלְאַ אַנִּדְרָ, יְּבִוֹּנִי:
- ינְתַלְנָּת אָת־יִשְׂרָאֵל: אוני דוֹלן קעלר לְפָלֶר הָאָא יָבֹא שֶׁמָה אֹתִי הַזִּלָן פֿירוּנָא אָרָי אָלָר אָנַי אָלַפָּר אָתָי הַנָּא אַמַה אָתַי הַנָּא אַמָה אָתַי הַנָּא אַמָה אָתַי הַנָּא אַמַר אָתַי הַנָּא אַמַר אָתַי הַנָּא אַמַר אָתַי הַנָּא אַמַר אָתַי הַנָּא אַמָר אַנַי אָנָי הַנָּא
- וֹלַתְ עַבְּעִר עָבְעִר שְׁמִּע וֹלְנַיִם אָנִוּלָנָּע וִתְּם יִיּרָשְׂוּתָ: אַמַן אַמַל אַ אַבָּר יָלַה יַרְלָּי הַבְּיַלֶם אֲשֶׂר אַיִּירָלָם בָּלָה יִרְלָּה הָבְנִילֶם אָשֶׁר אַיּרִילָם בָּלָה יִרְלָּה הְבָנִילֶם אָשֶׁר אַיּירִילָּה הָבְנוֹם מָוֹב
- देवेद्व प्राप्तितः אַשֶּׁרִ־צְּנְנִי יְּהְנָה אֶבְנְדִינִי נְתַּהְנִיּרִי אָישׁ אָתִ־כִּלְיִ מִלְתַמִּעִו נַתְּהִינִי You replied to me, saying, "We stand guilty before" You replied to me, saying, "We stand guilty before
- בללובכם ולא תננפו לפני איביכם: As Danot go up and to me, "Warn them: Do not go up and و الأهرات برأة يرأد بيراد לקם לא תְעַלוּ וְלֹא־תִלְתְוֹלוּ כָּי אֵינֶנִיּ
- עּמְשֶּׁינָה הַהְבְּרֵים וָיַכְּתָוּ אֶתְכָם בִשִּׁעִיר עַדִּבְרַים וָיַכְתָוּ אֶתְכָם בִשִּׁעִיר עַדִּבְרַרִים אוווא since hills came ביניאָ לקראַאלילי הישני אווי אין וניצָא קאָמלי הישני בּקרַר הַהוּאַ לקראַקלָם וַיִּרְדָפָּוּ אָתְלֶם בַּאָשֶׂר
- יבובי pri יבובי pri אונן יבובי אוסן (אַבובי בולאַבובי אַSaju Nor webt petore בובי יבולליב בללג בולא באלל של אי
- בקקים ביָקים בְּיָקים אֲשֶׂר יְשִׂבְּקָם: Thus, after you had remained at Kadesh all that

7

the hill country.

- the right nor to the left. strictly to the highway, turning off neither to
- just let me pass through (through Lit. "with my what water I drink you will furnish for money; אָכֶל בַבֶּקֶף תִּשְׂבִלֵּינִי וְאָלִלְתִּי וּמָיָם teat you will supply for money, and
- may cross the Jordan into the land that our God may expiring us." for me, and the Moabites who dwell in Ar-that I
- your power—as is now the case. hardened his heart in order to deliver him into through, because and stiffened his will and
- occupation; take possession of his land. and his land at your disposal. Begin the
- defeated him and his sons and all his troops.
- Cf. Gen. 34.30; Num. 31.9-18.) —leaving no Or "combatants, women, and other noncombatants." and children (men, women, and children (So NJPS.) at Num. 21.2; Josh. 6.24.) every town—men, women, meant the annihilation of the population. Cf. note doomed (doomed I.e., placed under erem, which
- of the cities that we captured. אמל בְלַבְוֹנוּנִי לָנוּ וּשִׂלָלְ בַּעָּרִים Me retained as booty only the cattle and the spoil
- and delivered everything to us. Gilead, not a city was too mighty for us; our God Heb. we-ha'ir uncertain.) in the valley itself, to including the town (including the town Force of
- commanded. of the hill country, just as our God '7717 had Ammonites, all along the wadi Jabbok and the towns

- خَمَّد مُد بُنَّ مِنْد بِمُكَادِبِ هُن لِأَدْنَالِ هُمْ لِنْهُاثِمْ بُنَّ مِنْدَ بْنِيْلًا هُرِيَّهُ وَبِي أَنْهُ Seir did in Seir did אוס other in Seir did בּאֲשֶׁרְ קְשִׁרְּלִי בְּנָי שָׁשָׁרִ רְּשָׁרִים הַשָּׁלִיר וְהַתַּאָבִים הִשְּׁרִים הַשָּׁרָר בְּנָי שָׁשָׁרִים הַשָּׁרָר בְּעָהָים הַשָּׁרָר בְּעָרָר בְּעָבָים הַשְּׁרָר בְּעָבָים הַשְּׁרָר בְּעָבָים הַשְּׁרָר בְּעָבְים הַשְׁרָר בְּעָבְים הַשְּׁרָר בְּעָבְים הַשְּׁרָר בְּעָבְים הַשְּׁרָר בְּעָבְים הַשְּׁרָר בְּעָבְים הַשְּׁרָר בְּעָבְים הַשְּׁרָר בְעָבְים הַשְּׁרָר בְּעָבְים הַשְּׁרָר בְּעָבְים הַשְּׁרָר בְּעָבְים הַשְּׁרָר בְּעָבְים הַשְּׁרָר בְּעָבְים הַשְּׁרִים הַשְּׁרָר בְּעָבְים הַשְּׁרָּבְּם הַשְׁרָּים הַשְׁרָר בְּעָבְים הַשְׁרָּבְים הַשְׁרָבְים הַשְׁרָבְים הַשְׁרָבְים הַשְׁרָבְים הַשְּׁרְבְּים הַשְּׁרָבְים הַשְׁרָבְים הַשְׁרָבְים הַשְׁרָבְים הַיִּבְּים הַשְׁרָבְים הַשְׁרָבְים הַשְּׁרְבְּים הַשְּׁרְבְּים הַשְׁרָבְים הַשְׁרָבְים הַשְׁרָבְים הַבְּבְּים הְבְּיִבְּים הַשְׁרָבְּים הַשְׁרְבְּים הַשְׁרְבְּים הַשְׁרָבְים הַבְּבְּים הְבְּבְּים הְבְּבְּים הַשְׁבְּים הְבְּבְּים הְבְּבְּים הְבְּבְּים הְבִּבְּים הַשְׁבְּים הְבִּבְּיִם הְיבְּבְּים הְבִּבְּיִם הְבִּים הְבְּבְּים הְבְּבְּיִבְּים הְבִּיבְּים הַבְּבְּיִם הְבְּבְּבְּיִם הְבִּיבְּים הְבִּבְּיִים הְבִּבְּיִים הְבִּבְּיִים הַבְּבְּיִבְּיִים הְבְּבְּבְיבְּיִים הְבִּבְּיִים הְבִּבְּיִים הְבִּבְּיִים הְבְּבְּיִבְּיִים הַבְּבְּיִבְּיִים הַבְּבְּיִים הְבִּבְּיִים הַבְּבְּיִים הְבִּבְים הַבְּבְּיִבְים הַבְּבְים הַבְּבְּיִבְּיִים הַבְּבְּבְיִבְיְיִים הְבְּבְיבְים הַבְּבְיבְּבְּבְּבְיבְּבְיִבְּיִים הַבְּבְיבְיבְיבְּיִבְים הַבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְים הַבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְּבְיבְּבְיבְיבְיבְיבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְּבְיבְיבְיבְיבְּבְיבְּבְ
- אੰנו-נוען וֹאֹמֹאָ אੰנו-לְבֹרָן לְמֹֹאֹן נִינִוֹן דֹגִינִג' כֹּגִּוֶם נִזִּנִי: 30 But King Sihon of Heshbon refused to let us pass אַלָה סִיחַן מֶלֶךְ חֶשִׂבֹּוֹן הַעֲבֶרֶנִי בַּיִּ כִּירַהְקְשָׁה יְהֹנָה אֱלִהֶּרֶ
- לְתִּ לְנֹתֹּנִי אַנִּי-אַנִיגִּינִ: אָר יסִידּן ווְאַיסִיאַרְשָׁ אַ And יאָריסִידּן אָר יסִידּן אַלייסִידן אַלייסִידן אַלייסידון אַלייסידון אַלייסידון אַלייסידון אַלייסידון אַלייסידון אַלייסידון אַלייסידון נאָר אַנדיסידוע אַר פֿאָר אַנדיסידוע אַריסידוע אַריסידע אַרעידע אַרעסידע אַרעסידע אַריסידע אַרעסידע אַיידע אַרעסידע אַיידע אַרעסידע אַרעסידע אַרעסידע אַרעסידע אַרעסידע אַרעסידע אַרעסי
- teld against field against field against sid lie troops took the field against toops took the field signification.
- auq ont. God אַלוּיִגוּי נִאָּלוּ נִאָּערבָל־עְכִּוּן: 33 sud out God אַלוּיִנוּי אָלַרַזִּינוּ לָפַנְינוּי לַ
- וִהַמְּף לָא הִשִּׂאָרָנוּ שָּׂרִיִּר: 34 At that time we captured all his towns, and we? בנקלד אֶר־כָל־עֶרֶל בֶּעֶר הַהָּהְ הַבָּלַהַ אֶר-כַל-עֶיר הָתָה
- עליתה קרלה אַשֶּׁר שַנְבָּר מִמֵּנוּ אַת־הַכֹּל נָתָן יְהֹוָה אֵלהַנִינוּ לְפָּנִינוּ:
- אַמֶּגְבּגוֹּנִי יְבִוֹּנִי אֵגְנִינוּ: אלבול לא לנבלי ללייל ביל ינה Bur you did not encrosch upon the land of the

3

כַאֲשֶׂר הִבֶּר יְהוָה אֵלְי	דֶּרֶךְ יַם־סוּף	וַנַּפֶן וַנִּסָע הַמִּדְבָּרָה
	ָמְים רַבְּים:	ָונָּסָב אֶת־הַר־שֵׂעִיר יִ

- 1 we marched back into the wilderness by the way of the Sea of Reeds, as הוהי had spoken to me, and skirted the hill country of Seir a long time.
- :אַמָר יָהוָה אַלִי לַאמר: 2 Then הוהי said to me:
- 3 You have been skirting this hill country long enough; now turn north.
- אַתַם עברים בּגבוּל אַחֵיכֶם בּנֵי־עְשׁוּ הִישׁבִים 4 בשעיר וייראו מכם ונשמרתם מאד:
 - And charge the people as follows: You will be passing through the territory of your kin, the descendants of Esau, who live in Seir. Though they will be afraid of you, be very careful
 - אל־תתנהו בם כי לא־אתן לכם מארצם עד מדרך כף־הגל כִי־יִרְשַׂה לִּעשׁו נַתַתִּי אֲת־הַר שַׁעִיר:
- not to provoke them. For I will not give you of their land so much as a foot can tread on; I have given the hill country of Seir as a possession to Esau.
- 6 אָכֵל תשברוּ מַאָתָם בַּכֶּסֶף וַאֲכַלְתַם וְגַם־מֹיִם תכַרוּ מַאָתָם בַּכְּסֵף ושתיתם:
 - (Or "You may obtain food from them to eat for money; and you may also procure water from them to drink for money.") What food you eat you shall obtain from them for money; even the water you drink you shall procure from them for money.
- כּי יָהוֹה אֱלֹהֵיךָ בַּרַכַךָּ בַּכֹל מַעשַה יָדֵרָ יָדָע לַכַתְּךָ אֲת־הַמַדְבַּר הַנַּדִל הַזָּה זָה ו אַרְבַּעִים שַנָּה יִהֹוָה אֱלֹהֵירָ עַמַּךְ לְא חַסַרְתַּ הַבַּר:
- Indeed, your God הוהי has blessed you in all your undertakings. [God] has watched over your wanderings through this great wilderness; your God has been with you these past forty years: you have lacked nothing.
 - אַרְבָּה מַּלֵּרֶךְ הַעָּרָבּה We then moved on, away from our kin, the מאילת ומעצין גבר ונפן ונעבר דרך מדבר מואב:
 - descendants of Esau, who live in Seir, away from the road of the Arabah, away from Elath and Ezion-geber; and we marched on in the direction of the wilderness of Moab.
- 9 וַיֹּאמֵר יִהוָֹה אֲלִי אֲל־תַּצֵר אֲת־מוֹאַב וְאַל־תַתְנֵר בָּם מַלְחָמָה כִּי לא־אתן לך מארצו ירשה כי לבני־לוט נתתי את־ער ירשה:
- And הוהי said to me: Do not harass the Moabites or provoke them to war. For I will not give you any of their land as a possession; I have assigned Ar as a possession to the descendants of Lot.—

 - 10 It was formerly inhabited by the Emim, a people great and numerous, and as tall as the Anakites.
- בים אַמִים: רָפָאָים יַקראָוּ לָהֶם אַמִים: Like the Anakites, they are counted as Rephaim: but the Moabites call them Emim.
- ונשמידום (שמידום בי אשו יירשום ושמידום 12 Similarly, Seir was formerly inhabited by the מפניהם וישבו תחתם כאשר עשה ישראל לארץ ירשתו אָשֶׂר־נָתָן יְהֹוָה לָהֵם:
 - Horites: but the descendants of Esau dispossessed them, wiping them out and settling in their place, just as Israel did in the land they were to possess, which הוהי had given to them.—
- ינְד: עָרָה אָת־נְחַל זְרֶד וְנַעַבְר אֶת־נְחַל זְרֶד: Up now! Cross the wadi Zered! So we crossed the wadi Zered.

וְהַיָּמִים אֲשֶׂר־הָלָכְנוּ ו מִקּדֶשׁ בַּרְנֵע עָד אֲשֶׂר־עָבַּרְנוּ אֶת־נָחַל זֶׁרֶד	
שְלשִים וּשְמנֶה שַנֶה עַד־תֹּם כֶל־הַרּוֹר אַנְשַי הַמִּלְחָמָה מִקְרֶב	
המחלה כאשר נשבע יהוה להם:	

- 14 The time that we spent in travel from Kadesh-barnea until we crossed the wadi Zered was thirty-eight years, until that whole generation of warriors had perished from the camp, as הוהי had sworn concerning them.
- struck them, to root them ונֶם יְּדִיהְוֹהְ בָּם לְהָמָם מַקְרֶב הְמְחַנָּה עָד תְּמָם: 15 Indeed, the hand of out from the camp until they were finished off.
- 16 When all the warriors among the people had died וַיָּהֹי כָאַשֶר־תְּמוּ כָּל־אָנָשֵי הַמַּלְחַמַה לְמוּת מַקְרֵב הַעְם:

 - spoke to me, saying: וַיִּדְבַּר יְהוָה אֵלִי לֵאמִר:

 - אה עבר היום אתיגבול מואב אתיער: 18 You are now passing through the territory of Moab, through Ar.
- 19 וקרבת מול בני עמון אל־תצרם ואל־תתגר בם כי לא־אתן מַאַבץ בּנִי־עַמָּוֹן לָךָ יִרָשָה כִּי לִבנִי־לְוֹט נִתְתַיה יִרָשַה:
 - You will then be close to the Ammonites; do not harass them or start a fight with them. For I will not give any part of the land of the Ammonites to you as a possession; I have assigned it as a possession to the descendants of Lot.—
- יקראוּ והעמלים יקראוּ 20 It, too, is counted as Rephaim country. It was לָהֶם זַמְזַמִים:
 - formerly inhabited by Rephaim, whom the Ammonites call Zamzummim,
 - עם גַּדִוֹל וַרָב וָרָם כְּעֵנָקִים וַיִשְׁמִידָם יְהֹוָהׁ מִפְנֵיהֶם וַיִּירָשָם 21 a people great and numerous and as tall as the וַיַשֹבוּ תַחתם:
 - Anakites. הוהי wiped them out, so that [the Ammonites] dispossessed them and settled in their place,
 - 22 כַּאֲשַׂר עְשַׂה לִבְנֵי עָשַׂו הַיֹּשֹבִים בַּשַּׁעִיר אֲשֵׂר הְשַׁמַיד אֱת־הַחֹרִיּ מַפַנִיהֵם וַיִּירָשַׂם וַיֵשׁבִוּ תַחַתְּם עָד הַיִּוֹם הַזֵה:
- as [God] did for the descendants of Esau who live in Seir, by wiping out the Horites before them, so that they dispossessed them and settled in their place, as is still the case. (as is still the case Lit. "until this day.")
 - 23 וְהָעָנִים הַיִּשְׂבְים בַּחֲצֵרִים עָד־עָזֶה כַפְּתֹרִים הַיִּצְאַים מִכַפְּתֹר השמידם וישבו תחתם:
- So, too, with the Avvim who dwelt in villages in the vicinity of Gaza: the Caphtorim, who came from Crete, (Crete Heb. "Caphtor.") wiped them out and settled in their place.—
 - מֶלֶךְ־חֶשֹבְוֹן הָאֲמֹרַי וְאֶת־אַרְצִוֹ הָחָל רְשׁ וְהִתְגַּר בִּוֹ מַלְחָמָה:
 - עברון אַתנחל אָתנחל אַתנחל בּרֵךְ אַת־סיחון 24 Up! Set out across the wadi Arnon! See, I give into your power Sihon the Amorite, king of Heshbon, and his land. Begin the occupation: engage him in battle.
 - 25 This day I begin to put the dread and fear of you בָּל־הַשַּׂמְיִם אֲשֶר יִשִּׁמְעוּן שִּׁמְעֲךָ וִרָגְזוּ וְחָלִוּ מִפְּנֵיךָ:
 - upon the peoples everywhere under heaven, so that they shall tremble and quake because of you whenever they hear you mentioned.
- 26 וַאֲשַלָּח מַלָּאָכִים מִמְדָבָּר קדֵמוֹת אֱל־סִיחוֹן מֵלֶךְ חֲשַבַּוֹן דְּבָרֵי שַׁלְוֹם לאמר:
- Then I sent messengers from the wilderness of Kedemoth to King Sihon of Heshbon with an offer of peace, as follows.